

การพัฒนาอย่างบูรณาการเต็มพื้นที่จังหวัด

กับ

หนึ่งมหาวิทยาลัยต่อหนึ่งจังหวัด

ประเวศ วะสี

(๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘)

๑.

ส่งเสริมฐานล่างของสังคมให้แข็งแรงเพื่อออกจากวิกฤต

พระเจดีย์ต้องสร้างจากฐาน ถ้าฐานของพระเจดีย์แข็งแรง องค์พระเจดีย์ก็สูงใหญ่เสียดยอดได้อย่างมั่นคง ไม่หักโค่นลงง่าย ๆ ตึกกรามบ้านช่องหรือโครงสร้างทุกอย่างต้องมีฐานที่แข็งแรงจึงจะมั่นคงยั่งยืน สังคมก็เช่นเดียวกัน ที่ถ้าฐานล่างของสังคมแข็งแรง สังคมทั้งหมดก็มั่นคงยั่งยืนในทางตรงกันข้าม ถ้าฐานล่างของสังคมไม่แข็งแรง สังคมทั้งหมดก็ไม่ยั่งยืน

วิกฤตการณ์ของสังคมไทย เกิดจากการเอาฐานไปเติมยอด

คือแย่งชิงและสูบเอาทรัพยากรทุกชนิดจากฐานล่างของสังคมไปให้ส่วนบน ทำให้ฐานล่างของสังคมอ่อนแอ และสังคมทั้งหมดทรุดตัวลง

ฐานล่างของสังคมคือชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาของเราคือ การรวมศูนย์เข้าส่วนกลาง โดยดูดเอาทรัพยากรธรรมชาติจากชุมชนท้องถิ่น ดูดเอาเศรษฐกิจจากชุมชนท้องถิ่น ดูดเอากำลังคนจากชุมชนท้องถิ่น ทำลายศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ทำลายความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่น ทำให้ฐานล่างของสังคมอ่อนแอ ยิ่งส่งความยากลำบากต่อการแก้ปัญหาทุกชนิด

การศึกษาไทยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่รวมศูนย์อันทำลายความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

การจะแก้วิกฤตการณ์ได้ ต้องส่งเสริมให้ฐานล่างของสังคมแข็งแรงอย่างบูรณาการ

๒.

ระบบการศึกษาที่อยู่นอกสังคม

ระบบการศึกษาไทยอยู่นอกสังคม ไม่รู้ร้อนรู้หนาวกับสังคม ไม่รวมทุกข์ร่วมสุข ไม่รวมแก้ปัญหา จึงอ่อนแอยิ่งนัก เพราะการศึกษาของเรา เอา “วิชา” เป็นตัวตั้ง ไม่ได้เอาชีวิต

ความเป็นจริง และการปฏิบัติจริง เป็นตัวตั้ง เมื่อเรียนไปแล้วก็ไม่เข้าใจชีวิต ไม่เข้าใจความเป็นจริง และปฏิบัติไม่เป็น ทำให้ประเทศอ่อนแอทุก ๆ ทาง ทั้งทางกำลังคนที่จะทำงานเป็น ที่จะสร้างความรู้ เป็น และที่จะอยู่ร่วมกันเป็น

เราไม่ให้คุณค่ากับการเรียนรู้จากการปฏิบัติ แต่ที่จริงการทำงานเป็นการเรียนรู้โดยรอบที่ดียิ่ง ทำให้ทำงานเป็น คิดเป็น จัดการเป็น และอยู่ร่วมกับคนอื่นเป็น ในการทำงานต้องมีความรับผิดชอบ ต่อคนอื่น เช่น จะขายกล้วยเตี๋ยว จะผสมปูน จะขายของชำ เราจะต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพของ สินค้าและบริการ ถ้าไม่รับผิดชอบต่อก็จะทำมาหากินไม่ได้ จริยธรรมจึงอยู่ที่การทำงาน ไม่ได้อยู่ที่วิชา จริยธรรม เราจะนึกถึงการเรียนรู้จากวิชาไปหมด ไม่คิดถึงการเรียนรู้จากการทำงาน ภูมิปัญญาของการจัดการเกือบจะหายไปจากสังคมไทยโดยสิ้นเชิง ทำให้จัดการอะไรไม่เป็นในทุก ๆ ระดับ การเรียนจากการท่องวิชา ทำให้จัดการไม่เป็น การทำงานทุกชนิดจะต้องมีการจัดการ ไม่ว่าจะเป็น การเลี้ยงไก่ หรือการขายกล้วยเตี๋ยว

การศึกษาแบบปัจจุบันทำลายศีลธรรมพื้นฐานโดยไม่รู้ตัว

ศีลธรรมพื้นฐานคือ การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะของคนเล็กคนน้อย คนยากคนจน

นักเรียน นักศึกษา เมื่อเรียนในสถาบันการศึกษาจะถูกทำให้รู้สึกที่ “สถาบันของเรา มีเกียรติ ชาวบ้านไม่มีเกียรติ” เพราะการเรียนที่เอา “วิชา” เป็นตัวตั้ง ไม่เห็นคุณค่าของความรู้ ที่มีอยู่ในตัวชาวบ้านที่ได้จากประสบการณ์ชีวิตและการทำงาน ในพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เพื่อนบ้าน มีความรู้มากมายที่เกิดจากการทำงานจริง แต่เราไม่เห็นคุณค่าของความรู้เหล่านี้ที่มีอยู่ในตัวคน ดังที่นักเรียนไม่อยากคุยกับพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เพราะคุยแล้วไม่ได้คะแนน คะแนนไม่อยู่ที่การท่อง “วิชา” การศึกษาแบบนี้ทำให้มนุษย์ตัดขาดจากกัน และตัดขาดจากความเป็นจริง และเกิดผลร้าย อย่างมหันต์ตามมา

การแก้ไขทำไม่ยาก มีบางโรงเรียนให้นักเรียนเรียนจากชาวบ้าน เช่น เรียนจากคนขาย กล้วยเตี๋ยว คนขายของชำ ช่างเสริมสวย ช่างผสมปูน คนเหล่านี้ไม่เคยมีเกียรติเลย ในสังคมไทย คนขายกล้วยเตี๋ยว ขายของชำ ช่างเสริมสวย หรือช่างผสมปูน จะมีเกียรติได้อย่างไร แต่เมื่อมี นักเรียนมาเรียนจากเขา เขารู้สึกมีเกียรติ มีความภูมิใจขึ้นทันที และเขาก็สอนได้จริงๆ เพราะเขา ทำมาด้วยมือ และเมื่อนักเรียนเรียนจากใครเขาก็เคารพว่าคนนั้นเป็นครู นี่คือการสร้าง “ศีลธรรม พื้นฐาน” อันได้แก่ การเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะของคนเล็กคนน้อย คนยากคนจน

เห็นหรือยังครับ ว่าถ้าระบบการศึกษาถูกต้อง จะทำให้คนไทยทั้งประเทศมีเกียรติและ มีความภาคภูมิใจขึ้นทันที ศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นคนทั้งประเทศ คือกำลังที่จะพลิกฟื้น ประเทศในทุก ๆ ทาง และระบบการศึกษาที่ถูกต้อง จะเป็นพลังสร้างสรรค์อันยิ่งใหญ่

การพัฒนาอย่างบูรณาการที่เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

การแก้ปัญหาเป็นเรื่องๆ แบบแยกส่วน เช่น ยากจนก็ไปแก้ความยากจน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมก็ไปแก้สิ่งแวดล้อม ไม่มีที่ทำกินก็ไปทำเรื่องที่ดิน ศิลธรรมบกพร่องก็ไปรณรงค์เรื่อง ศิลธรรม เป็นเรื่องๆ ไป อย่างนี้ไม่ได้ผล เพราะสิ่งต่างๆ เชื่อมโยงกัน ต้องพัฒนาอย่างบูรณาการ ทุกเรื่องอย่างเชื่อมโยงกันทั้ง ๘ เรื่อง คือ “เศรษฐกิจ-จิตใจ-ครอบครัว-ชุมชน-สังคม-วัฒนธรรม-สิ่งแวดล้อม-สุขภาพ” ถ้าทั้ง ๘ เรื่องเชื่อมโยงเป็นบูรณาการ จะเกิดความร่มเย็นเป็นสุข

การจะเกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการต้องเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง

ไม่ใช่เอา “เรื่อง” หรือ “หน่วยงาน” หรือ “กรม” หรือ “วิชา” เป็นตัวตั้ง เพราะเรื่อง หน่วยงาน กรม วิชา จะแยกส่วนเป็นเรื่องๆ แต่พื้นที่มีทุกเรื่องเชื่อมโยงกัน การพัฒนาโดยรัฐที่ผ่านมา ทำโดยเอากรมเป็นตัวตั้ง จึงพัฒนาอย่างบูรณาการไม่ได้ และไม่ประสบความสำเร็จ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนที่ ๘ บอกให้ใช้หลักเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งที่เรียกว่า AFP (A=area;F=function;P=participation) แม้อยู่ในแผน ๘ ก็ยังขาดความเข้าใจที่ตรงกัน ถ้ามองจากหน่วยงานก็จะไม่เข้าใจ ต้องมองจากพื้นที่ขึ้นมา

ในพื้นที่ขณะนี้นำร่องมีนวัตกรรมที่ทรงพลังยิ่ง

นั่นคือ ชาวบ้านในชุมชนได้รวมตัวกันทำการวิจัยเรื่องของตัวเอง นี่เป็นการวิจัยที่ทันสมัย การวิจัยที่ล้ำสมัยคือการที่มีนักวิจัยโฉบเข้าไปเก็บข้อมูลของชุมชน แล้วเอามาเขียนบทความวิชาการได้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ แต่ชาวบ้าน “เหมียนเดิม” เพราะไม่ได้มีส่วนร่วมวิจัย และไม่สามารถใช้ผลวิจัยได้

การวิจัยที่ทันสมัยคือ ชาวบ้านเป็นผู้วิจัยเอง และสามารถนำผลวิจัยได้ ดร.เสรี พงศ์พิศ เรียกว่า “ประชาพิชัย” หรือการวิจัยโดยประชาชน หรืออาจเรียกว่าเป็นการวิจัยของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน เมื่อชุมชนวิจัยเรื่องรายจ่ายของชุมชน หนี้ของชุมชน และสาเหตุของการเป็นหนี้ ทำให้เกิดการตระหนักรู้และเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งพฤติกรรมการผลิต และพฤติกรรมการบริโภค ที่ทำให้หลุดพ้นจากความยากจน ชุมชนได้ใช้ผลการวิจัยมาทำแผนแม่บทชุมชน ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาอย่างบูรณาการ แต่ไม่ใช่แผนที่ภาครัฐทำ หากเป็นแผนที่ชุมชนทำเอง เมื่อชุมชนเป็นผู้ทำแผนเอง ชุมชนก็สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาตามแผนได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้ง ๘ ประการ คือ “เศรษฐกิจ-จิตใจ-ครอบครัว-ชุมชน-สังคม-วัฒนธรรม-สิ่งแวดล้อม-สุขภาพ” พร้อมๆ กันไป

ตำบลไม้เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมี นายประยงค์ รณรงค์ เป็นผู้นำ เป็นต้นแบบการทำแผนแม่บทชุมชน ซึ่งบัดนี้มี “เครือข่ายแผนแม่บทชุมชน ๔ ภาค” ซึ่งมี ผู้ใหญ่โกเมศร์ ทองบุญชู แห่งจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแกนนำ กำลังขยายตัวออกไปเรื่อยๆ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก็ได้เข้ามาศึกษาและยอมรับว่า กระบวนการทำแผนแม่บทชุมชน ที่ทำโดยชุมชนว่า คือกระบวนการพัฒนาอย่างบูรณาการที่ทรงพลังและแก้ปัญหาทุกเรื่องพร้อมกันได้จริง และได้บรรจุการทำแผนแม่บทชุมชนในแผนแห่งชาติ ที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นครบทุกตำบลทั่วประเทศ

ถ้ามหาวิทยาลัยเข้าร่วมในกระบวนการวิจัยของชุมชน และการขับเคลื่อนแผนแม่บทชุมชน การพัฒนาอย่างบูรณาการโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง จะเข้มแข็งขึ้น และจะเป็นจุดเปลี่ยนของ มหาวิทยาลัย และจุดเปลี่ยนของประเทศไทย

หนึ่งมหาวิทยาลัยต่อหนึ่งจังหวัด

เรามีมหาวิทยาลัยต่างๆ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นจำนวนมาก พอที่จะคิดถึงสูตรหนึ่งมหาวิทยาลัยต่อหนึ่งจังหวัด ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการรวมกลุ่ม มหาวิทยาลัย หรือรวมกลุ่มจังหวัด

แต่ละมหาวิทยาลัยควรจะประกาศว่า จะทำการวิจัยและพัฒนา เพื่อการพัฒนาอย่างบูรณาการ ในจังหวัดใด โดยทำงานร่วมกับองค์กรชุมชน และทุกภาคส่วนของจังหวัด และกับองค์กรสนับสนุนที่อยู่เหนือจังหวัด โดยใช้หลักการ

ส่งเสริมให้เกิดสัมมาชีพเต็มพื้นที่

พื้นที่หมายถึงทุกชุมชนและท้องถิ่น คือ ทุกตำบล และทุกเขตเทศบาล ทั้งจังหวัด

สัมมาชีพ หมายถึง อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้

คำว่าสัมมาชีพจึงบูรณาการเรื่องของเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม เข้ามาด้วยกัน ใช้ได้ดีกว่าจีดีพี ซึ่งดูแต่รายได้ที่เป็นเงิน โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม

การมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ เป็นรากฐานของความร่มเย็นเป็นสุข เมื่อมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ การลักขโมยจะหายไป การเล่นการพนันจะหายไป การติดยาเสพติดจะหายไป แต่ละตำบลสามารถที่จะรับผิดชอบให้เป็น **“ตำบลปลอดภัย”** ได้ คือ ปลอดภัยจากอาชญากรรม ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ปลอดภัยจากยาเสพติด และปลอดภัยจากโรคเอดส์ นั่นคือเราสามารถสร้าง **“สวรรค์บนดิน”** ได้ หากมีสัมมาชีพเต็มพื้นที่

มหาวิทยาลัยควรทำงานใน ๔ ลักษณะด้วยกันคือ

๑. **ส่งเสริมให้โรงเรียนในแต่ละตำบลทำแผนที่ศักยภาพของคนในตำบล (Human Mapping)** ว่าใครทำอะไรเก่งบ้าง ทำทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะทำอะไร ทำนา คำขาย งานช่าง การทำกับข้าว ทำขนม แต่งเพลง แก้ไขความขัดแย้ง ฯลฯ ทุกคนมีค่าและมีศักดิ์ศรี เมื่อนักเรียนไปวิจัยและรู้คุณสมบัติของคนทุกคน จะทำให้เกิดพลังของศักดิ์ศรีของความเป็นคน พลังทางปัญญาและพลังทางสังคม การวิจัยความดีของคนจะทำให้ความดีเข้าสู่ตัวนักเรียน ข้อมูลที่ได้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนา ควรส่งเสริมให้มีการสร้างพิพิธภัณฑ์ตำบลโดยชุมชนเป็นผู้ทำเอง พิพิธภัณฑ์ตำบล จะช่วยให้ชุมชนรวมตัวกันเข้มแข็งยิ่งขึ้น

๒. **ไปร่วมในกระบวนการวิจัยและกระบวนการทำแผนแม่บทชุมชน** เมื่อมหาวิทยาลัยไปร่วมจะทำให้กระบวนการนั้นเข้มแข็งขึ้น และมหาวิทยาลัยเองก็ได้เรียนรู้ชนิดที่เรียกว่า **“เรียนรู้**

ร่วมกันในการปฏิบัติ”(Interactive learning through action) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ทุกฝ่ายจากการปฏิบัติจริง ไม่เหมือนการเรียนจากการเอา “วิชา” เป็นตัวตั้ง

๓. **วิจัยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม** ในการสร้างสัมมาชีพเต็มพื้นที่นั้น จะมีความต้องการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในด้านต่างๆ เป็นอันมาก มหาวิทยาลัยอยู่ในฐานะที่จะดึงเทคโนโลยีต่างๆ มาวิจัยในการใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน

๔. **ส่งเสริมการพัฒนานโยบาย** ในการส่งเสริมให้มีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ จะต้องการการสนับสนุนทางนโยบายหลายอย่าง เช่น นโยบายการใช้ที่ดิน การใช้ทุน การใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร การศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องยาก ที่ยังเข้าใจไม่ตรงกัน มหาวิทยาลัยควรส่งเสริม “การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ” ของทุกฝ่าย

เมื่อมีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติของทุกฝ่ายในจังหวัด โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดสัมมาชีพเต็มพื้นที่และความร่มเย็นเป็นสุขทั้งจังหวัด จังหวัดทั้งจังหวัดจะกลายเป็นมหาวิทยาลัยในรูปแบบใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยชีวิต ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติจริง ได้ผลจริง ต่างจากการศึกษาปัจจุบันที่เน้นการท่อง “วิชา”

เมื่อจังหวัดทั้งจังหวัดกลายเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ร่วมกันของคนทั้งหมดในจังหวัด เรียนรู้ แล้วสร้างสัมมาชีพเต็มพื้นที่ มีการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้ง ๘ เรื่องคือ “เศรษฐกิจ-จิตใจ-ครอบครัว-ชุมชน-สังคม-วัฒนธรรม-สิ่งแวดล้อม-สุขภาพ” เกิดความร่มเย็นเป็นสุข การศึกษาทุกระดับและทุกประเภทเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยจังหวัด ที่เรียนรู้จากชีวิตจริงและการปฏิบัติจริง จะหมดปัญหาเรื่องการไม่มีที่เรียน เรียนแล้วไม่มีงานทำ เรียนแล้วทำอะไรไม่เป็น ฯลฯ นี่คือจุดเปลี่ยนของการศึกษาไทย

เมื่อการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรี โท เอก เชื่อมโยงอยู่ในกระบวนการพัฒนาอย่างบูรณาการที่เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง การศึกษานั้นจะเข้มแข็ง และมีส่วนสร้างความเข้มแข็งให้แก่การพัฒนาไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข

และถ้าเราทำแบบนี้ได้ในทุกพื้นที่ และทุกจังหวัด ประเทศไทยก็จะเข้มแข็งทางปัญญา ทางศีลธรรม ทางเศรษฐกิจ ทางสิ่งแวดล้อม ทางวัฒนธรรม พร้อมกันไป และเกิดความร่วมมือเป็นสุขทั้งประเทศ

องค์กรสนับสนุน

การพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง คือปัจจัยสำคัญที่สุดของการสร้างสุขภาวะ หรือสุขภาพโดยนัยที่ครอบคลุม ขณะนี้มีองค์กรและโครงการต่างๆ เป็นอันมากที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง เช่น

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (สทพ.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.)
สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.)
มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.)
สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
โครงการเมืองไทยแข็งแรง (Healthy Thailand) ของรัฐบาล
เป็นต้น

องค์กรเหล่านี้ควรส่งเสริมการพัฒนาอย่างบูรณาการเต็มพื้นที่จังหวัด เป็นจังหวัดๆ ในแต่ละจังหวัดจะต้องตีประเด็นให้แตกต่าง หน่วยส่งเสริมการจัดการความรู้ของจังหวัด ที่เข้มแข็งและยั่งยืนนั้น จะมีการจัดองค์กรอย่างไร อาจไม่มีคำตอบสำเร็จรูป แต่เป็นสิ่งที่จะผุดบังเกิด (emerg) ขึ้นมาจากการทดลองทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย และฝ่ายหนึ่งคือมหาวิทยาลัย ในรูปหนึ่งมหาวิทยาลัยต่อหนึ่งจังหวัด เมื่อเริ่มต้นมหาวิทยาลัยอาจยังไม่กล้า หรือทำไม่ถูก องค์กรต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นมีประสบการณ์มากกว่า ควรเข้าช่วยส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยต่างๆ มีความกล้าและสามารถทำได้

การดึงมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างบูรณาการโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นจุดเปลี่ยนของระบบการศึกษาไทย ถ้าระบบการศึกษามีความถูกต้องจะเป็นกำลังสำคัญของการแก้ปัญหาทุกชนิดอย่างยั่งยืน
